

12 HAFTALIK FUTBOL EĞİTİMİNİN 8-10 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARIN BEDENSEL-KİNESTETİK VE MÜZİK ZEKÂ GELİŞİMİ ÜZERİNE ETKİSİ

Şebnem ŞARVAN CENGİZ¹ Atilla PULUR¹

ÖZET

Her çocuk tüm zekâ alanlarına sahip olarak dünyaya gelir. Ancak çevresel faktörlerin etkisiyle bazı zekâ alanları daha çok gelişme fırsatı bulurken bazıları da az gelişme şansı yakalar. Bu araştırmada çocukların zekâ alanlarının gelişiminde etkili olan çevresel faktör olarak düzenli verilen futbol eğitiminin etkilerini incelenmiştir. Bu amaçla, 12 haftalık futbol eğitimi alan 8–10 yaş grubu çocukların Bedensel-Kinestetik ve Müzik Zekâ Alanlarının gelişim düzeyine etkisinin olup olmadığı incelenmiştir.

Araştırmaya, Ankara'nın merkez 6 ilçesinden bulunan 13 okulun 3. ve 4. sınıfında öğretim gören 2389 öğrenci ile Ankara Spor ve Gençlerbirliği Spor kulüplerinde yaz futbol okuluna devan eden 1060 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin çoklu zekâ dağılım ve düzeylerini belirlemek için "İlköğretim Öğrencilerinin Çoklu Zekâ Alanlarında Kendilerini Değerlendirme Envanteri" kullanıldı. Elde edilen verilerle öğrencilerin mevcut Bedensel-Kinestetik ve Müzik Zekâ Alanlarının düzeyleri ile 3 aylık süreçte meydana gelen değişimler ve bu değişimlerin kalıcılık düzeyleri gözlenerek karşılaştırıldı.

Araştırmanın sonucunda 8–10 yaş grubu öğrencilere verilen 12 haftalık futbol eğitiminin, öğrencilerin fiziksel ve fizyolojik gelişimine olumlu katkılarının yanın da, bedensel-kinestetik ve müzik zekâ alanlarının gelişiminde istatistiksel anlamlı farklar bulunmuştur ($p<0,05$). Kontrol grubu öğrencilerinin erişim puanları ile deney grubu öğrencilerinin erişim puanları karşılaştırıldığında verilen futbol eğitiminin, çocukların doğal gelişim sürecinde kinestetik ve müzik zekâ alanlarını olumlu yönde etkilediği ve meydana gelen gelişimin de kalıcı olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çoklu Zekâ, futbol, bedensel-kinestetik ve müzik zekâ

THE EFFECT OF 12-WEEK FOOTBALL TRAINING ON DEVELOPMENT OF BODİLY KİNESTHETİC AND MUSİCAL İNTELLİGENCE CHILDREN GROUPS 8-10 YEARS OLD

SUMMARY

In this research, it has been analysed whether 12-week football training has had affect on level development of Bodily Kinesthetic and Musical Intelligence Fields of children of 8-10 year- old group. The student participated into the study were 2389 students who collected from 3rd and 4th grades in 13 schools in 6 counties of Ankara and 1060 students who play in the summer football programs in Ankara Sports Club and Gençlerbirliği Sports Club.

In the research, to determine the multiple intelligence distribution and level of students "Evaluation Inventory for Elementary School Students to Evaluate Themselves in Multiple Intelligence Fields" was filled by the students. Based on the collected data, the current Level of Musical and Bodily Kinesthetic Intelligence Fields and the changes that have come into being after a three months process and the persistence of changes were compared. Each change that came into being in Musical and Bodily Kinesthetic intelligence field was analysed by examining the persistence of the changes and comparing the values of experimental and control groups.

It has been found at the end of the study that 12- week football training given to student had effect on the physical and physiological developments of students, not only in physical- kinaesthetic ways but also in the development of the Musical and Bodily Kinesthetic intelligence fields; when the achievement grades of controlling group students and

¹ Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ANKARA

experimental groups students were compared it is seen that the football training has positive effect on the development of the multiple intelligence of students in their natural development process and that the change was persistent.

Key Words: Multiple Intelligence, football, Bodily Kinesthetic and Musical Intelligence

GİRİŞ ve AMAÇ

Ortak özellikleri olmasına karşın, yaş, boy, kilo, cinsiyet, ırk, sosyo-ekonomik durum, kültürel çevre değişkenleri açısından birbirinden farklı özelliklere sahiptirler. Bu değişkenlerin bileşiminden ortaya çıkan farklılıklar, bireyselleştirilmiş öğretim gereksinimini doğurmaktadır.^{1,2}

Eğitim programının bir parçası olarak; ders saatlerinin dışında, öğrencilerin ilgi ve gereksinimlerine yönelik yapılan ders dışı etkinlikler, öğrencilerin kişiliklerini gelişimine yardım etmektedir.^{3,4} Ders dışı etkinlikler denilince ilk akla gelen sportif etkinlikler, çocuğun ailesi ve çevresine kendini ispatladığı, özgüvenini kazandığı, akranlarıyla daha istendik, olumlu ilişkiler kurduğu faaliyetlerdir.^{5,6} Bu etkinlikler içerisinde bireylerin neler yapabildiğinden çok, neler yapabileceği düşünülmelidir. Her çocuğun çeşitli yetenekleri ve zekâ kapasitesi vardır.^{7,8} Çoklu zekâ kuramı da bu amaçla yeni pedagojik yöntemlerin düşünülmesi için ortaya atılmıştır.

Eğitime yeni bir yaklaşım getiren çoklu zekâ kuramı (Multiple Intellegence – MI Theory), Harward Üniversitesi öğretim üyelerinden Howard Gardner tarafından 1983 yılında geliştirilmiştir. Çoklu zekâ kuramı, bireylerin ilgilerini, yeteneklerini, gizli güçlerini ortaya çıkararak geliştirmeyi hedefleyen, her bireyin farklı alanlarla ilgili zekâlara sahip olduğunu savunan, öğrencilerin öğrenmelerinde fırsatları ve seçme haklarını arttıran yeni bir eğitimsel düzenlemedir.^{9,10,11}

Bu doğrultuda araştırmada, öğrencilerin kendi özel yetenekleri doğrultusunda aldıkları futbol eğitiminin sadece fiziksel ve fizyolojik gelişime değil, aynı zamanda da öğrencilerin zihinsel gelişimine katkıda bulunup bulunmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın örneklemini 2005–2006 ve 2006–2007 eğitim-öğretim yıllarında, Ankara İlindeki 13 İlköğretim Okulunun 3. ve 4. sınıfı öğrencileri (2389) ile Ankara Spor, Gençlerbirliği Spor kulüplerinde yaz futbol okuluna devam eden (1060) öğrenci oluşturmaktadır. İlköğretim üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri ile kontrol grubu, Ankara Spor, Ankaragücü ve Gençlerbirliği spor kulüplerinin futbol yaz okuluna ilk kez kaydolan öğrencilerle ise deney grubu oluşturuldu.

Veri toplama aracı olarak kullanılan “İlköğretim Öğrencilerinin Çoklu Zekâ Alanlarında Kendilerini Değerlendirme Envanteri”, kontrol ve deney grubu öğrencilerine ön test, 12 hafta sonra son test ve bunu takip eden haftada da kalıcılık testleri olarak tekrar uygulandı. Elde edilen verilerle öğrencilerin mevcut Bedensel-Kinestetik ve Müzik Zekâ alanlarının düzey ve dağılımları ile 12 haftalık süreçte meydana gelen değişimler ve bu değişimlerin kalıcılık düzeyleri gözlenerek karşılaştırıldı.

Verilerin istatistiksel analizi için SPSS 13.0 (Statistical Package for Social Science) paket programı kullanıldı. Deney ve kontrol grubunu oluşturan öğrencilerin her bir zekâ türündeki öntest, son test ve kalıcılık test sonuçları arasındaki ilişkinin incelenmesinde İlişkili Ölçümler (Tekrarlı Ölçümler) için Tek Faktörlü ANOVA (One-Way ANOVA for Repeated Measures) analiz yöntemi kullanıldı.

BULGULAR

Denek ve kontrol grubunu oluşturan öğrencilerin Bedensel-Kinestetik ve Müzik Zekâ alanlarının değerlerine ait ön test, son test puan ortalamalarının karşılaştırılmasının anlamlılık gösterip göstermediğine ilişkin tekrarlı ölçümler için yapılan ANOVA sonuçları aşağıdaki tabloda ve grafiklerde verilmiştir.

Tablo 1 Kontrol Grubu Ve Denek Grubu Öğrencilerin Çoklu Zekâ Düzeylerine Ait, Ön test Ve Son Test Ortalama Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Sonuçları

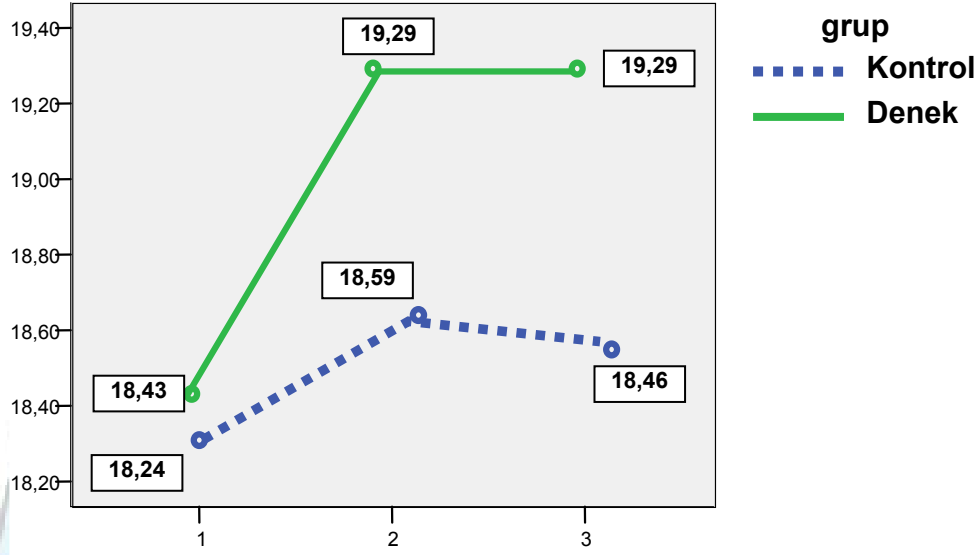
Zekâ Türü	Gruplar	Ölçümler	N	A.O	Sd	d	F	P
BEDENSEL	Okul	Ön test	2389	18,24	2,94	0,35	9,79	,002
		Son test	2369	18,59	3,01			
	Kulüp	Ön test	1060	18,43	3,00	0,86		
		Son test	1018	19,29	3,14			
MÜZİK	Okul	Ön test	2389	17,82	2,88	0,25	10,06	,002
		Son test	2369	18,07	2,89			
	Kulüp	Ön test	1060	17,59	3,01	0,78		
		Son test	1018	18,37	3,16			

Kontrol grubunu oluşturan öğrencilerinin bedensel zekâ alanındaki düzeyleri için ön test puan ortalaması $18,24 \pm 2,94$ iken, bu değer son test ölçümünde $18,59 \pm 3,02$, denek grubunda ise ön test ortalaması $18,43 \pm 3,00$ iken son test puan ortalamaları $19,29 \pm 3,14$ olmuştur. Denek ve kontrol grubu öğrencilerinin üç aylık süre sonunda bedensel zekâ alanındaki düzeylerine ait puanlarda bir artış meydana geldiği, her iki grupta da meydana gelen bu artışın istatistiksel açıdan anlamlı olduğu görülmüştür [$F_{(1,3385)}=9,798$ $p<0.05$].

Kontrol grubunu oluşturan öğrencilerinin müzik zekâ alanındaki düzeyleri için ön test puan ortalaması $17,82 \pm 2,88$ iken, bu değer son test ölçümünde $18,07 \pm 2,89$ denek grubunda ise ön test ortalaması $17,59 \pm 3,01$ iken son test puan ortalamaları $18,37 \pm 3,16$ olmuştur. Denek ve kontrol grubu öğrencilerinin üç aylık süre sonunda müzik zekâ alanındaki düzeylerine ait puanlarda bir artış meydana geldiği, her iki

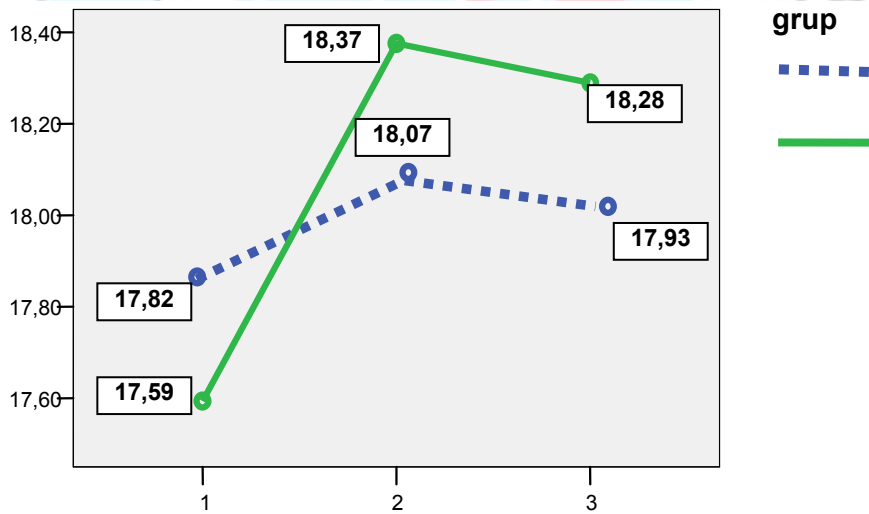
grupta da meydana gelen bu artışın istatistiksel açıdan anlamlı olduğu görülmüştür [$F_{(1,3385)}=10,060$ $p<0.05$].

Grafik 1: Kontrol Grubu ve Denek Grubu Öğrencilerine Ait Bedensel Zekâsı Değerlerinin Karşılaştırılması

Uygulanan kalıcılık testinde göre, her iki grubun da almış oldukları puanlara bakıldığında, ön test ve son test puanlarına kıyasla bedensel zekâ ve müzik zekâ alanında bir düşüş meydana geldiği görülmüş, ancak bu istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p \geq 0.05$). (Grafik1-2)

Grafik 2: Kontrol Grubu ve Denek Grubu Öğrencilerine Ait Müzik Zekâsı Değerlerinin Karşılaştırılması

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bireyin kendini geliştirebilmesi, hem akademik hem de sosyal yönden yeterliliğe ulaşması için, bireysel özelliklerin erken yaşlarda belirlenerek buna uygun desteklenmesi, yönlendirilmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir. İlköğretim, yetişkin yaşamını biçimlendiren bireysel farklılıkların kazanılması, aynı zamanda farklılıkların belirlenerek buna uygun gelişim olanağının sağlanması açısından en önemli eğitim kademesidir.^{12.13.14}

Eğitim sistemi içinde sözel ve sayısal zekâ alanlarına verilen öncelik, diğer zekâ alanlarının göz ardı edilmesi, öğrencilerin üstün oldukları alanların ortaya çıkarılmasını, gelişimini ve bu zekâ alanlarının yardımıyla diğer zekâ alanlarının gelişimini engellemektedir. Oysa Öğrencilerin sahip oldukları baskın zekâ alanlarının yardımıyla diğer zekâ alanlarını geliştirebileceği bu sayede akademik başarı seviyesini yükseltebileceği düşünülmektedir. 8–10 yaş grubu çocukların fiziksel büyüme ve gelişimle birlikte beyin, omurilik gelişimin sonucunda organizmanın isteme bağlı olarak hareketlilik kazanması doğrultusunda ihtiyaç duyulan sportif eğitimin verilmesinin çok yönlü gelişimlerine olumlu katkılar sağlayacağı belirtilmektedir.¹⁵

Araştırmada elde edilen bulgulara göre; her iki grup öğrencilerinin 12 haftalık dönemde bedensel-kinestetik zekâ alanlarında istatistiksel olarak anlamlı gelişme olduğu($p<0,05$), ancak 12 haftalık futbol eğitimi almanın ve herhangi bir spor eğitimi almamanın öğrencilerin bedensel-kinestetik zekâlarının gelişiminde farklı etkilere sahip olduğu görülmüştür(tablo 1). Bununla birlikte denek grubunu oluşturan öğrencilerin son test ve kalıcılık test puanları arasında farklılığın gözlenmemesi (-0,00), kazanılan alışkanlık ve erişilen değerlerin, kontrol grubunu oluşturan öğrencilerinin değerlerinden(-0,13) daha kalıcı olduğu görülmektedir(grafik 1).

Karacabey ve ark.'larının yapmış oldukları çalışmada düzenli ve uzun süreli uygulanan antrenman programının 10–12 yaş çocuklarda fiziksel uygunluk özelliklerini anlamlı düzeyde geliştirdiğini bulmuşlardır.¹⁶ Uluer, bedensel zekâsı gelişmiş öğrencilerin gelişmemiş öğrencilere göre, motor becerilerinin geliştiğini, çevreye çabuk yanıt verdiği, dengeli olduğu belirtmekte beraber bu öğrencilerde zekâ ile beden dengesinin iyi olduğunu vurgulamaktadır.¹⁷ Her iki çalışmada, araştırmada tespit edilen 12 haftalık futbol eğitiminin bedensel-kinestetik zekâ alanında olumlu gelişime neden olduğu sonucu ile paralellik göstermektedir.

Kontrol ve denek grubu öğrencilerin müzik zekâ alanlarında 12 haftalık dönemde anlamlı düzeyde gelişme olduğu ($p < 0,05$), ancak 12 haftalık futbol eğitimi almanın ve herhangi bir spor eğitimi almamanın öğrencilerin müzik zekâlarının gelişiminde farklı etkilere sahip olduğu görülmüştür (tablo1). Bunun yanı sıra denek grubunu oluşturan öğrencilerin son test ve kalıcılık test puanları arasında farklılığın ($0,05$) kontrol grubunu oluşturan öğrencilerinden ($0,14$) düşük olması, kazanılan alışkanlık ve erişilen değerlerin, daha kalıcı olduğu sonucunu ortaya koymaktadır (grafik 2).

Gardner, müziğin diğer zekâ alanlarından özel bir zekâ alanı olduğunu, diğer zekâ alanlarına göre daha duygusal ve kültürel ağırlık taşıdığını, bazı insanların diğer zekâ alanlarını da geliştirdiğini belirtmiştir.¹⁸ Müzik eğitiminin diğer zekâ alanlarının gelişimine katkısı bulunduğu görüşü, araştırmada elde edilen, futbol eğitiminin de müzik zekâ alanında olumlu gelişmelere neden olduğu sonucu ile paralellik göstermektedir.

Sonuç olarak, kontrol grubu öğrencilerinin erişim puanları ile denek grubu öğrencilerinin erişim puanları karşılaştırıldığında verilen futbol eğitiminin, çocukların Bedensel-Kinestetik ve Müzik Zekâ alanlarının doğal gelişim sürecine olumlu yönde katkı sağladığı ve bu katkı sonucunda meydana gelen gelişimin de kalıcı olduğu söylenebilir.

KAYNAKLAR

1. Burden, P.R. and Bryd, D.M, **Methods For Effective Teaching**, 3rd, Allyn and Bacon, Boston, 2003
2. Fiscus,E., Collen,D., Mandell,J., **Bireyselleştirilmiş Eğitim Programlarının Geliştirilmesi**, Çev. Gönül Akçamete, H.Şenel, F.Tekin, Anı Yayıncılık, 7. Baskı, 2002
3. İpşiroğlu, N., **Çağdaş Eğitimden Ne Anlıyoruz, Yaratıcı Toplum Yolunda Çağdaş Eğitim**, Çağdaş Eğitimi; Destekleme Derneği Yayınları, 1990,No:1, Doğan Ofset, İstanbul.
4. Kışlalı, A.T., **Demokrasi İçin Eğitim**, Ted Yayınları, 1989, No:13, Şafak Matbaacılık, Ankara.
5. Martin, E., H. **The Effect of A Mastery Motivational Climate Motor Skill İntervention on Student Achievement and Behavior in a Naturalistic Physical Education Setting**, Auburn University, Doctor of Education, UMI, USA, 2001.
6. Özmen Ö., **Çağdaş Sporda Eğitim Üçgeni**. Bağırhan Yayınevi. 2. Baskı, Ankara,1999.
7. Sternberg. R. J. **The Concept Of Intelligence And its Role İn Lifelong Learning And Success**. American Psychologist, 1997, 52(10), 1030–1037.
8. Ville, C.A. **Genel Biyoloji**. Çevirenler: M.N. Şişli, A.N.Bozcuk, S. Bozcuk ve A.Boşgelmez, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul,1979.
9. Deryakulu, D., **Çağdaş Eğitimde Yeni Teknolojiler, Çoklu Ortamlar**, Editör: B. Özer, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 1021, Açıköğretim Fakültesi Yayınları No: 564, 1998.
10. Tomlinson, C.,A.. **Differentiating instruction for advanced learners in the mixed-ability middle school classroom**. ERIC Digest E536.1995.http://www.ed.gov/databases/ERIC_Digests/ed389141.html (erişim:21.09.2007)
11. Gardner, H., **Zihin Çerçevesi Çoklu Zekâ Kuramı**, Çev. Ebru Kılıç, Alfa Yayınları, İstanbul,2004
12. Küçükahmet, L., **Öğretim İlke Ve Yöntemleri**, Nobel Yayınları, Ankara, 2002.
13. Kuzgun, Y., **"ZEKÂ VE YETENEKLER İnsanın En Önemli Uyum Araçları"**, Eğitimde Bireysel Farklılıklar, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2004.
14. Onur, B., **Gelişim Psikolojisi; Yetişkinlik, Yaşlılık, Ölüm**, İmge Kitapevi, Ankara,2000
15. Uzunoğlu S., **"Sistem Bilimi Penceresinden İnsanın Analizi"** (Çoklu Mizaç, Çoklu Zekâ, Çoklu Yetenek, Çoklu Algılama, Çoklu Kişilikler), AB Sürecinde Eğitimde Reform İhtiyacı Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Öncü Basımevi, Ankara, 2004
16. Karacabey, K., Kara M., Karslıgil C., **" 10-12 Yaş Grubu Erkek Futbolcularda 12 Haftalık Antrenman Programının Fiziksel Uygunluk Ve Solunum Parametreleri Üzerine Etkisi"**, 9. Uluslar arası Spor Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı, Nobel Yayın Dağıtım, Muğla Üniversitesi, 3-5 Kasım 2006 (s:229-231)
17. Uluer, K., <http://www.uluer.k12.tr/cokluzekakurami.doc>(e:20.11.07)
18. John A. S., **"The Musical Mind: The Cognitive Psychology of Music"**, Oxford Psychology Series, 2000 ,No. 5, Great Britain,